

ה. ולא יגע בגיגית שכר, שמשמוש היד מפסיד השכר.

ו. אין צריך רביעית לנטילת ידיים לתפלה.

ז. טוב להקפיד בנטילת ידיים שחרית בכל הדברים המעכבים בנטילת ידיים לסעודה. הגה, מיהו אינו מעכב לא כלי ולא כח גזרלא ולא שאר דברים הפסולים בנטילת הסעודה.

הלכה ברורה

ואם אפשר לשטוף או להדיח את אותו דבר מאכל שנגעו בו קודם נטילת ידיים שחרית, כגון פירות וכיוצא בזה, יש להדיחו שלש פעמים, ולאחר מכן אין להחמיר בזה כלל. ואם יש ספק בדבר אם אותו שנגע בהם נטל ידיו שחרית כהלכה, אין צורך להחמיר לשוטפם ולהרחים במים (סד).

כו. מי שנטל ידיו שחרית, אלא שלא נטלן כהלכה, ונגע בדבר מאכל או משקה, לא נאסרו בנגיעתו. ולכן מותר לקנות לחם ושאר מיני מאכלים, בצרכניה, אפילו כשיש חשש שמא הפועלים או בעלי הבית שהם יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות, נגעו באותם מיני מאכלים בלא שיטלו ידיהם כרת וכדיון, אלא רק שטפום במים לצורך נקיון בלבד (סה). **כז.** בכל הנ"ל אין הבדל בין גדולים לבין קטנים שנגעו בדבר מאכל קודם נטילת ידיים שחרית (סו).

כח. אם נגע גוי בדבר מאכל או משקה, אין לחוש להחמיר כלל, ומותר אפילו לכתחלה לאכול או לשתות את אותו דבר מאכל או משקה (סז).

כט. היוצא מבית הכסא, יזהר שלא יגע בידיו בדבר מאכל או משקה, קודם שיטול ידיו. ובדיעבד אם נגע בדבר מאכל או משקה בידיו, קודם שיטול ידיו, לא נאסר אותו מאכל או משקה. ואם אפשר לרחוץ את אותו מאכל, ירחצנו שלש פעמים קודם שיאכלנו (סט). **ל.** מי שנטל ידיו שחרית כראוי, ולאחר מכן נגע בידיו אדם אחר שלא נטל ידיו שחרית, ראוי ונכון שיחזור ויטול ידיו בלי ברכה (סט).

שער הציון

(סג) שו"מ אורחות יוסף שצקוף הספר (שס) שם צקוף הסימן). (סה) שו"מ אורחות יוסף שצקוף הספר (שס צד"ה לאור האמור). (סו) שו"מ אורחות יוסף שצקוף הספר (שס צד"ה ומה שכתבנו שאף לענין הקטנים). ועיין עוד לעיל בסעיף כא, ובזירור הלכה סק"ט. (סז) שו"מ אורחות יוסף שצקוף הספר (שס צקוף הסימן). (סח) הגאון רבי חיים פלאג'י צשו"מ לצ חיים חלק א' (סימן סו) פסק להחמיר בזה. אולם צשו"מ חלק לוי (חלק אורח חיים סימן ג') פסק להקל בזה. וכן פסקו להקל בזה בדיעבד צשו"מ מהר"ם בריסק חלק א' (סימן י'), ובשו"מ אפרקסמא דעניא (סימן קלג).

וכתב שם אפשר לרחוץ המאכלים שלש פעמים עדיף טפי. ועיין עוד צשו"מ תורת יקותיאל (סימן ז'). ומה שכתב אמו"ר מרן הראש"ל שליט"א צשו"מ יציע אומר חלק ג' (חלק אורח חיים סימן א' אות י'). (סט) צשו"מ לצ חיים חלק א' (סימן סה) כתב להחמיר בזה. ע"ש. וכן כתב עוד בספריו כף החיים (סימן ח' אות ד'), ורוח חיים (סימן ה' סק"ו). ועיין עוד בספר נוואה מחיים (אות יט חנינא, דף כ' ע"א) שהעיד בשם מר אביו הגר"ח פלאג'י, שכשהיה נוגע בידים של אחרים, או שנסקו ידיו, היה נוטל ידיו מיד, ולכן היה נזהר צנני ידים. ע"ש. ועיין עוד צשו"מ לצ חיים חלק ב' (סימן צ').

ח. נטילת ידים שחרית אין נוטלין על גבי קרקע, אלא לתוך כלי.

הלכה ברורה

נטילה לתוך כלי, ודין מי הנטילה אחר הנטילה

לא. אין נוטלים ידים שחרית אלא לתוך כלי. והסבירו הדברים בזה הקדוש (פרשת וישב. דף קפד ע"ב) בזו הלשון: רבי שמעון פתח ואמר, ארחץ בנקיון כפי וכו', תא חזי רזא דמלה הכא, דהא לית בר נש בעלמא דלא טעים טעמא דמותא בליליא, ורוח מסאבא שריא על ההוא גופא וכו', וכד נטיל ידיו כדקא חזי, אתקדש ואקרי קדוש. והך בעי לאתקדשא, בעי חד כלי לתתא, וחד כלי מלעילא, בגין דיתקדש מההוא כלי דלעילא, וההוא דלתתא יתיב בזהמא דמסאבא ביה, ודא כלי לקבלא מסאבו, ודא לאתקדשא ביה, דא ברוך ודא ארור. ולא בעיין אינון מיין דזוהמא לאושדא לון בביתא, דלא יקרב בהו בר נש, דהא בהו מתכנשי סמריין דלהון, ויכיל לקבלא נזקא מאינון מיין מסאבין. עכ"ל. [פירוש הדברים: בוא וראה סוד הדברים כאן, שאין לך אדם בעולם שאינו טועם טעם מיתה בלילה, ורוח רעה שורה על גופו וכו', וכאשר נוטל ידיו כראוי, מתקדש ונקרא קדוש. והיאך צריך להתקדש? צריך שיהיה כלי אחד למטה, וכלי אחד למעלה, כדי שיתקדש מאותו כלי שלמעלה, והכלי שלמטה (שלתוכו נשפכים המים לאחר שנוטל ידיו), נשאר בזהמא. ויוצא שכלי אחד מקבל הטומאה, וכלי שני מקבל הקדושה. זה ברוך וזה ארור. ואין להשאיר אותם מים מזוהמים בבית, כדי שלא יקרב אליהם אדם, שהרי בהם מתאספים כוחות הטומאה, ויכול לקבל נזק מאותם מים טמאים].

לאור האמור יש ללמוד, שאין להשתמש במים שנמלו בהם ידים שחרית, ואין להשאירם בביתו או בשאר מקומות שעוברים שם בני אדם. ומותר אף לכתחלה ליטול ידים שחרית בכיורים שלנו, שיש בהם נקב, ומחוברים לקרקע, ואין בזה כל חשש. וטוב ונכון לשטוף הכיור לאחר הנטילה שחרית, קודם שישתמשו בו להדחת כלים, או פירות (ע).

שער הציון

והוצאו דברי הגר"ח פלאג' להלכה בספר בן איש חי (פרשת תולדות אות יב), ובספרו עוד יוסף חי (פרשת תולדות אות ה'), ובכף החיים (ס"ק יז). ע"ש. אולם הגאון רבי אהרן עזריאל בספר כפי אהרן חלק ב' (דף פז ריש ע"ב) כתב בפשיטות להקל בזה. ע"ש. ולא זכר מדברי הלב חיים הנ"ל. והציאו בשו"מ יביע אומר חלק ד' (חלק אורח חיים סימן א' סוף אות ט'). ע"ש. ונראה שהגר"ח פלאג' הנ"ל שהחמיר בזה, לשיטתיה אזיל, דסבירא ליה שאם נגע בדבר מאכל קודם שנטל ידיו שחרית, נאסר אותו דבר מאכל אפילו צדיעבד. אולם לענין הלכה לא קיימא לן הכי, וכמו שנתבאר לעיל (סעיף כה), ובשו"מ אורח חיים יוסף (סימן י'). ומכל מקום לענין דבר מאכל שנגעו

בו קודם נטילת ידים שחרית, אם אפשר לשוטפו קודם האכילה ראוי לעשות כן, וכמו שנתבאר שם. ולפי זה הוא הדין צדיעבדו שלכתחלה צריך לחזור וליטול ידיו. ודו"ק. ועיין עוד צענין זה בספר עזי היער (סימן ד' ס"ק מז), ובשו"מ יחזק ירנן חלק א' (סימן ח'). (ע) עיין ביאור הדברים בס"ד בשו"מ אורחות יוסף שצטוף הספר (סימן יא). ולענין שלא ישאירם צדימו, עיין בספר אור לדיקים (סימן ד' אות ט'), ובשלחן ערוך הגאון רבי זלמן (סימן ד' סעיף ט'), ובספר שלחן מלכים (בהלכה למשה סימן ב' אות כח), ובזהר חי (פרשת וישב דף קפד), ועיין עוד בשו"מ איש מנצח חלק א' (חלק אורח חיים סימן ב'), ובספר מאסף לכל המחנות (סימן ד' ס"ק